"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- (Medine'den çıkarken) Şecere yolundan çıkar, Mu`arres yolundan dönerdi. Mekke'ye de Seniyyetu'l`ulyâ'dan (Yukarı Seniyye yolundan) girer, Seniyyetü's-Suflâ'dan (Aşağı Seniyye yolundan) çıkardı."

Abdullah b. Ömer -radıyallahu anhumâ-'dan rivayet edildiğine göre o, şöyle dedi: "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- (Medine'den çıkarken) Şecere yolundan çıkar, Mu`arres yolundan dönerdi. Mekke'ye de Seniyyetu'l`Ulyâ'dan (Yukarı Seniyye yolundan) girer, Seniyyetü's-Suflâ'dan (Aşağı Seniyye yolundan) çıkardı."
[Sahih Hadis] [Muttefekun Aleyh]

Abdullah b. Ömer -radıyallahu anhuma-'nın rivayet ettiği hadis, Cuma, Bayram vb.hususlarda farklı yolları kullanmanın müstehap olduğu konusuna delalet eden bir hadistir. Hadiste geçen Muhalefetu't-Tarik ifadesinin manası: İbadeti yapmak için müslümanın bir yoldan gidip, başka bir yoldan dönmesidir. Örnek olarak yolun sağ tarafından gidip, sol tarafından dönmesi gibi. Bu husus iki bayram namazına gidip gelirken Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sabit olmuştur. Cabir -radıyallahu anh- şöyle rivayet etmiştir: Bayram günlerinde Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- farklı yollardan gidip dönerdi. Yani Bir yoldan gider başka bir yoldan geri dönerdi. Şerhini (açıklmasını) yapmış olduğumuz bu hadis de bunu ifade etmektedir. Farklı yollardan gidip gelmenin hikmeti hususunda alimlerin çeşitli görüşleri vardır. Bunların en meşhurları şunlardır: 1- Kıyamet gününde bu iki yol ona şahitlik eder; çünkü kıyamet gününde yeryüzü, üzerinde yapılan iyi yada kötü işlere şahitlik edecektir. Eğer bir yoldan gidip, diğerinden dönerse bu iki yol kıyamet gününde bayram namazını eda ettiğine dair onun için şahitlik eder. 2- Dini bir hususu; bayram ibadetini izhar etmiş olur. Çarşılar her taraftan dolup taşar. Eğer şehrin sokaklarında bu artarsa bu, ibadetin izhar edilmesini sağlar. Çünkü bayram namazı dinin bir şiarıdır. Bunun delili insanlara, bayram namazını kılarak izhar etmek ve ilan etmek için açık alanlara çıkmalarının emredilmiş olmasıdır. 3- Farklı yollardan gidip gelmek çarşı pazarda olan yoksullar içindir. Her iki yoldan giderek oradaki fakirlere tasadduk etmiş olur. Ancak bu görüşler arasından en doğrusu -en doğrusunu Allah bilir- bu ibadetin izhar edilip, bayram namazı için çıkarak şehrin bütün sokaklarının dolmasıdır. Şerhini yaptığımız bu hadiste geçtiği üzere Hac esnasında Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Meke'ye yukarıdan girip, aşağısından çıkarak farklı yollardan gidip gelmiştir. Aynı şekilde Arafat'a gidişi de böyledir. Bir yoldan gidip başka bir yoldan dönmüştür. Alimler Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem'in bunu ibadet amaçlı mı yoksa giriş çıkışın daha kolay olması için mi yaptığı hususunda ihtilaf etmişlerdir. Çünkü Mekke'ye yukarıdan girmek ve aşağıdan çıkmak daha kolaydı. Bazı alimler ilk görüşü; Mekke'ye yukarısından girip aşağısından çıkmanın sünnet olduğu görüşü tercih etmişlerdir. Arafata da bir yoldan gelip diğer başka bir

yoldan dönmenin sünnet olduğu görüşündedirler. Bazı alimlerde bunun yolun kolaylığından dolayı olduğu görüşündedirler. Yukardan ya da aşağıdan olması fark etmez önemli olan, kolay olanın seçilmesi gerekir. demişlerdir. Her halukarda Hacı ve umreciye Mekke'ye yukarıdan girip, aşağıdan çıkması kolay ise bu güzel olandır. Eğer bu ibadetse bunu idrak etmiş olur. Eğer ibadet değilse de bunun ona bir zararı yoktur. Eğer bunu yapmak onun için kolay olmayacaksa günümüzde olduğu gibi bunu yapmak için kendisini zorlamasına gerek yoktur. Yollar bir kanaldan yönlendirilmektedir. Kişinin yöneticiye muhalefet etmesi mümkün değildir. Allah'a hamd olsun bu hususta genişlik vardır.

http://www.sunnah.global/hadeeth/tr/show/3040